

NOVIOTECTO

Vision of Building and Environment

Robert Geurten

Manifest Woonomgeving

Leefbaarheid staat. Architectuur volgt.

De gebouwde omgeving wordt vaak besproken in termen van politiek, productie en aantallen. Er wordt gedebatteerd over links en rechts, over sociaal of conservatief. Toch blijft de onderliggende benadering meestal dezelfde: schaalvergroting, beheersing en optimalisatie.

De woning wordt een product.

De grond wordt een waarde.

De tijd wordt exploitatie.

Maar een leefomgeving is geen product.

Zij is een samenhang van relaties tussen mens, ruimte, klimaat, gebruik en tijd.

Woningnood en kwaliteit

Het woningvraagstuk wordt vrijwel uitsluitend uitgedrukt in aantallen. De oplossing wordt gezocht in productie.

Toch is een woning geen getal. De wezenlijke vraag is niet hoeveel woningen er ontbreken, maar wat er ontbreekt in de manier waarop wij omgevingen maken.

Ontbreekt er ruimte?

Of ontbreekt er samenhang?

Ontbreekt er volume?

Of ontbreekt er vertrouwen?

Een wijk zonder voorzieningen functioneert niet als wijk.

Een straat zonder verblijfskwaliteit wordt geen ontmoetingsplek.

Een woning die zich niet kan aanpassen, verliest haar toekomst.

Wanneer er woningnood is, betreft het vaak een tekort aan omgevingen die kunnen wortelen in plaats en tijd.

Grond, water en landschap

Een leefomgeving begint bij de bodem.

Waterhuishouding, infiltratie en regionale stromen vormen het fundament waarop gebouwd wordt. Wanneer regenwater uitsluitend als afvoerprobleem wordt behandeld, verdwijnt samenhang. Wanneer bodem alleen financiële waarde krijgt, verliest zij haar dragende betekenis.

Water is klimaatregulatie, koeling en ecologie.

Riolering maakt deel uit van een kringloop.

Wat lokaal wordt gebouwd, staat altijd in relatie tot een groter landschappelijk systeem. Water, bodem en ecologie functioneren regionaal. Zonder deze samenhang ontstaat fragmentatie.

Straat en mobiliteit

Een straat is meer dan infrastructuur. Zij is een verblijfsruimte.

Mobiliteit en parkeren zijn noodzakelijk, maar mogen niet bepalend worden voor de maat van het publieke domein. Wanneer verkeer de ordenende factor wordt, verschaalt ontmoeting.

De maat van de mens moet leidend blijven.
Bereikbaarheid alleen maakt geen leefomgeving.

Doorstroom en aanpasbaarheid

Doorstroom wordt vaak benaderd als financieel vraagstuk. Maar wonen is in de eerste plaats een levensbeweging.

Levensfasen veranderen. Gezinnen groeien of krimpen. Huishoudens verschuiven. Wanneer woningen niet kunnen splitsen, samenvoegen of van functie veranderen, ontstaat stagnatie.

Eigendomsvormen die beweging blokkeren, verstarren.
Regelgeving die gebruik fixeert, bevriest ontwikkeling.

Werkelijke doorstroom vraagt flexibiliteit in structuur, niet versnelling in productie.

Tijd, materialiteit en beheer

Een leefomgeving wordt niet voltooid bij oplevering. Zij begint daar pas.

Gebouwen verouderen. Materialen slijten. Installaties vragen vervanging. Wat uitsluitend kan functioneren dankzij complexe systemen wordt kwetsbaar. Wat eenvoudig is opgebouwd, laat zich begrijpen, onderhouden en herstellen.

Robuustheid is geen esthetiek, maar duurzaamheid in werking.
Herstelbaarheid verlengt betekenis.

Onderhoud is geen sluitpost. Het is voortzetting van verantwoordelijkheid.

Wie bouwt zonder na te denken over beheer, verschuift de last naar de toekomst.
Een leefomgeving die herstel toelaat, blijft leefbaar.

Schaal en samenhang

Leefomgeving ontstaat in het ensemble: in straat, buurt en wijk. Niet in abstracte systemen op afstand.

Schaalvergroting concentreert macht. Afstand vergroot abstractie. Abstractie ziet aantallen, maar geen mensen.

Nabijheid maakt verantwoordelijkheid concreet.

Tegelijkertijd is geen buurt een eiland. Water, landschap en ecologie werken regionaal. Wat lokaal wordt ontwikkeld heeft gevolgen buiten de kavel. Daarom vraagt leefomgeving om samenhang tussen buurt en regio.

Wat ontbreekt werkelijk?

Misschien ontbreekt er minder aan woningen dan wordt aangenomen. Misschien ontbreekt er vooral vertrouwen:

vertrouwen dat een volgende stap mogelijk is,
dat regelgeving beweging toelaat,
dat eigendom geen blokkade wordt,
dat bodem en water worden gerespecteerd,
dat de straat verblijf mogelijk maakt,
dat beheer en onderhoud zijn doordacht.

Doorstroom stukt niet alleen door gebrek aan stenen, maar door gebrek aan structuur en samenhang.

Afstemming

NOVIOTECTO kiest geen ideologie. Het kiest een maatstaf: afstemming.

Afstemming tussen mens en ruimte.

Tussen materiaal en klimaat.

Tussen privé en collectief.
Tussen levensfase en woning.
Tussen bebouwing en bodem.
Tussen water en gebruik.
Tussen straat en mobiliteit.
Tussen buurt en regio.
Tussen heden en toekomst.

Traditie wordt begrepen in haar werking. Moderniteit wordt toegepast waar zij betekenis heeft.

De kernvraag blijft eenvoudig:

Werkt het?

Kan het transformeren?

Draagt het bij aan leefbaarheid?

Maakt het identificatie mogelijk?

Waar deze vragen leidend zijn, verliest polarisatie haar kracht.

En wordt woningnood zichtbaar als wat zij vaak is:
een tekort aan leefomgeving die leeft.